

Pehr Hilleström (1732 eller 1733 - 1816)

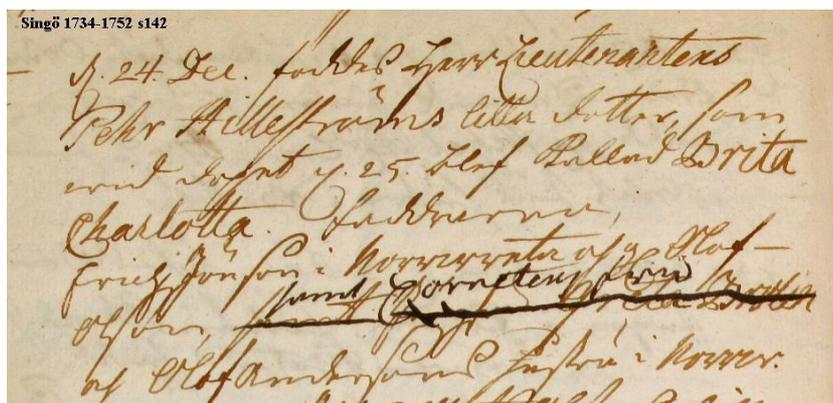
Yngve Andersson i Boda 2010

Det är spännande att kunna berätta något som är helt okänt och som samtidigt skingrar mystiken kring den store målaren Pehr Hilleströms barndom.

Pehr Hilleström (1732-1816) är den främste skildraren av hur man levde i slott och koja under Gustaf den III:s tid. Hans tavlor finns på många museer, bl.a Nationalmuseum, och på Stockholms slott.

Singös första församlingsbok.

Fadern, som också hette Pehr, var officer i Karl den tolfte's armé. När armén kraftigt skars ned efter kriget fick han länge vänta på en tjänst. Han var mantalsskriven hos sin bror prosten i Väddö av en annan broder som var mantalskommisarie. Men - och här kommer det nya - han bodde tillsammans med sin hustru i flera år på Singö. Fyra barn föddes och döptes på Singö under åren 1734 – 1740.

”24 Dec 1740 föddes Herr Lieutenantens Pehr Hilleströms lilla dotter”
i Singö. Faddrar från Norrvreta.

Dopen samt även frånvarande och närvarande faddrar är noterade i Singös första församlingsbok, som började föras år 1734.

Flera faddrar är från Norrvreta, där löjtnant Hilleström troligen bodde med sin familj. En son dog redan efter en vecka och fördes för begravning till Väddö, släkten Hilleströms hemförsamling.

Var den äldste sonen Pehr föddes är helt okänt. Ingen av hans levnadstecknare har lyckats hitta honom i någon församlingsbok. Familjens vistelse på Singö är märkligt nog helt okänd i alla bibliografier över målaren Pehr Hilleström. Författarna har utgått från att familjen bodde på nåder hos löjtnantens bror, prosten i Väddö, ända tills familjen år 1741 flyttade till Stockholm.

Löjtnanten sökte lyckan.....

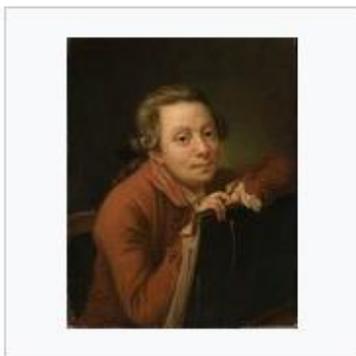
Vad gjorde då löjtnant Hilleström på Singö? Den lön han hade att försörja sin familj på var ett litet årligt belopp staten gav honom i väntan på att kunna erbjuda honom en fast officerstjänst. Genom sitt giftermål, troligen år 1731, fick han släktingar inom bergsnäringen. Svärfadern var inspektor vid Avesta kopparverk, där råkoppar efter nådeligt tillstånd kunde präglas till kopparmynt. Såväl hustruns bror som en ingift svåger arbetade i bergsnäringen i Roslagen som bokhållare respektive direktör vid Skebo bruk. Singö var ett intressant geologiskt område.

På fastlandet, rakt väster om Singö, fanns många upptäckta rika fyndigheter av järnmalm, vilka senare i historien kom att kallas Herrängsfälten. Hilleström sökte sin lycka som malmlutare och han var samtidigt representant på platsen för något eller några av de intressen som satsade kapital i att exploatera järn-, koppar- och silvermalmsfyndigheter ute på Singö.

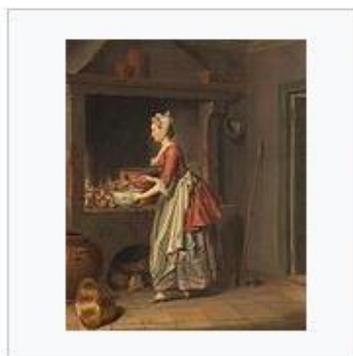
Hans närvaro där är egendomligt anonym. Inga brev från honom finns i Bergskollegii arkiv och i arkivets övriga handlingar saknas hans namn. Men det framgår att en annan karolin, kaptén Adolf Georg von Post, litar på att det finns koppar- och silvermalm av relativt hög halt i fyndigheter han vill muta in i Backbyn trots att han inte själv varit på platsen och försäkrat sig om detta. Den kopparmalm, som senare utvanns fraktades till en hytta i södra Dalarna. Den utvunna råkopparn sändes sedan efter nådigt tillstånd till kopparverket i Avesta för att präglas till mynt och det var just detta som skulle ge vinsten åt hela projektet. Inspektorn för Avesta kopparverk var som redan tidigare nämnts löjtnant Hilleströms svärfar.

.....men förblev lika fattig som förut.

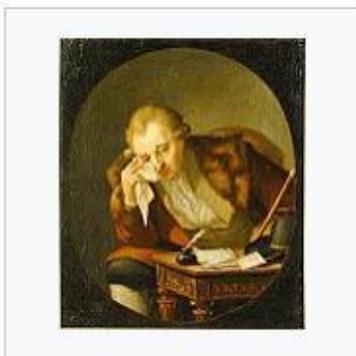
Det var nog känsligt för löjtnanten att ha detta "extraknäck" på Singö vid sidan av den i och för sig mycket låga expektanslön som staten betalade honom varje år. Det kan förklara att det är så få dokument som avslöjar hans vistelse på Singö. När han lämnade Singö var han dock lika fattig som han var när han kom dit. Han avböjde 1740 en tjänst som kaptén vid Jämtlands regemente, därför att den långa flyttningen skulle bli alltför kostsam för honom med hans stora familj. När han kallades ut i kriget mot Ryssland år 1741 begärde han på grund av sitt armod en summa pengar för sin utrustning. Mobiliseringen verkställdes dock inte, eftersom löjtnantens regemente inte överfördes till fronten i Finland.

Självporträtt 1771

"En piga höser såppa utur en kittel - i en skål"

Carl Michael Bellman

med hemmet i blickpunkten

